

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

I. De Augustinianis & Stancarianis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

Cesarium in Comitibus Angustanis approbatum aspernaretur Norimberga fugatus in Borussia ad Ducem Albertum, cui iam ante virus Luthericum Norimbergæ afflarat, confugit, & Regio monte Professor Theologiæ ac pastor constitutus est, ubi inter alios Ioannem Funcium Chronologum eruditum & alios in suas partes; demum per hos & principem traduxit; ac Fridericum Staphylum tunc Lutheranum & principis Confiliarium, aduersarium nactus, ei occasionem dedit ad Catholicæ Ecclesiæ suam reuertendi. Hic enim se Osiandro cum alijs aliquot Viris opposuit. (a) Atque hunc in modum infelix Noui huius Prophetæ doctrinam Albertus Prussæ Dux approbavit, adeoque omnes qui ei contradicerent, finibus eiecit. Initio quidem concordia tentata fuit, sed frustra, quo priuatam quique sententiam afferret, nec in iustitiæ diffinitione conuenirent. Melancthonem & ceteros. Vitebergenses cum Osiandro in arenam quidem traxit Staphylus, sed Melancthon languide & veluti declinans congressus est; Osiander ferociter. Vnde Zelotis Lutheranis non parum displicuit, & quidam etiam ad Osiandrum defecerunt. Nam Bientius & ceteros. Sententiam eius de iustificatione quodam modo probare videbatur, (b) dicens, non sine causa ab Osiandro statui, essentiali iustitiam Dei habitantibus in nobis, & nos ad bonum excitantibus, nostram esse iustificationem. Nec ab hac sententia Schmidelonus abhorreret visus est; quamuis Vitebergenses Theologi pronunciant: Nihil in Scriptura à se reperi; quod cum Osiandri doctrina conueniat. Magnas sane turbas in Lutherana Ecclesia excitauit Osiander; quem etiam nonnulli ferunt sermonis cum diabolo habuisse commercium, adeo vero ab initio propalata hæresis sua timidus euasit, aut ferociter visus est, ut nunquam in publicum prodiret, quin sub veste armageltaret, tam in Scholæ quam Ecclesiæ Cathedra. Ceterum in medio cursu, dum cum aduersarijs luctatur, & recens natam hæresin stabilire ac propagat Anno 1552. mense Octobri tactus apoplexia repente concidit, & post durum agonem 17. Octobris animam luctantem exhalauit, sine vilo penitentia signo natus annos 55. sepultus in alieno Sepulchro, ex quo tamen rursus extractus obscuro loco & qui ex memoria hominū abiit, est defossus. (c) Palladius miserabiliter mortuum scribit, & à Deo loquendi facultate ante mortem priuatum. Sed reliquos nunc persequamur, breuiter scilicet, ac leui, quod dicitur, brachio, nisi forte ad-

co insignis alicuius vel stultitia vel prauitas occurrat, ut longiorem aliquantulum explanationem requirere videatur. Ut enim in virtute laudis & honoris; sic infamiae in vitijs certi sunt gradus.

DE PLVRIBVS NEFANDIS HÆRETICIS, qui regiones Septentrionales multiplices veneno infecerunt.

CAPIT. XV.

ARGUMENTVM.

- I. De Augustiniano Stancariano, & Musculano.
- II. De Adamitis & Orebitis.
- III. De Sabbatharijs & Clancularijs.
- IV. De Davidistis, seu Davidis Georgij sectatoribus.
- V. De Mennonistis, Deistis, & Antitrinitarijs.
- VI. De Michaele Serueto Hispano.
- VII. Dictum Erasmi, & quid Trinitarij de ipso dicant.
- VIII. Lutherani & Calvinista mutuo se accusant.

INTEREA dum pleraque regiones Septentrionibus obiectæ; religionum diuersitate fluctuant, & plerique noua audaciâ, quasi Ecclesia sub ferulam ad ipsos alphabetarios remissa, nouas interpretationes ac nouas doctrinæ formulas comminiscuntur, & non minus Prophetam, non minus Spiritus Sancti, quam Lutherum, Melancthonem, & ceteros. quisque participem, & ad Mundum noua Euangelij luce collustrandum missum se iactant; complures aliæ hæreses non minus nouæ, sed multo magis ineptæ ac ridiculæ passim emerferunt. Inter alias, Augustinianorum secta in Bohemia exorta, vel potius renouata fuit; quæ ab Augustino Boemo dicta. (d) præterquam quod cum veteribus Hussitis & recentibus Anabaptistis dogmata quædam communia habet, asserit cælum & infernum

a Act. 13. b Vid. Epist. Bren. anno 1551. Viteberge impressam. Smidel. in lib. cont. long. Catal. Vid. Hofium fol. 537. & Martin. Chemnitij iudicium de Osiandro. c Vlenberg in fine Vita eius. d Anasomia Eccl. Cathol. in Catal. Sectarum. Lindanus. Rescius.

ad extremi usque iudicij diem clausa esse: animas interea magnum illud iudicium expectantes, omnis dolor expertes dormire: Christum quantum ad humanam naturam, nondum in cælo esse, eoque frustra pro animabus in loco quietis existentibus, preces fundi. Ecce paucis verbis quatuor absurdos errores. Primus est, cælum & infernum clausa esse, ad extremum usque iudicium: quod S. scripturæ è diametro repugnat, Heb. 4. & multis locis inculcanti, (a) Deum post mortem unicuique secundum opera sua redditurum; tum paradysum eis qui bene vixerint, à morte statim præparatam. Quid ergo Saluator bono latroni promisit, dicens, *Hodie mecum eris in Paradiso*, si ante extremum iudicium eò peruenite non possit? Quid in cælum triumphator ascendens secum duxit, si non animas illas beatas? Non ita Gregorius Nyssenus loquitur, quum ait, (b) *Ani- ma ipsius requiescit in caelestibus tabernaculis, ubi sunt ordines Angelorum, ubi sunt populi Patriarcharum, ubi chori Prophetarum, ubi sedes Apostolorum, ubi gaudia Martyrum, ubi deliciae sunt Bonorum, ubi splendor est Doctorum.* Secunda hæresis est, quod dicunt, Animas iudicium expectantes dormire. Non fidem tantum, verum mentem quoque omnem isti amisisse videntur, dum ex animabus glires faciunt, qui tota dormiant hyeme. Quorum opinio si vera est, certe Sanctus Stephanus valde erravit, sub lapidum ictibus inuocans atque exclamans, *Domine Iesù, suscipe spiritum meum.* (c) Et Sanctus Ioannes delirauit, quando illos albis stolis indutos Dei throno vidit adstantes. (d) Et fabulæ sunt quæ de Lazaro & diuine epulone in Euangelio Saluator dixit. (e) *Beatam animam exclamans Sanctus Augustinus (f) quæ ex corpore hoc terrestri in cælum euolat; quæ nec hostem timet, nec mortem, eo quod oculis suis eum videt cui ipsa seruiit, & quem amat.* Tertia hæresis est, quod Christum aiunt, quantum ad humanam naturam, nondum etiam in cælo esse. Quid vero contra Apostolicum symbolum, contraque omne id quod vel SS. Patres scriptum nobis reliquerunt, vel credidit hætenus aiquitas, magis hæreticum aut absurdum consingi possit? Quartam o-mitto, nimirum preces defunctis nihil prodesse; de qua alibi disputamus. Atque hæc Hæresis etiam ex Lutheri sinu emanauit, ut patet ex 4. Tomo operum eius edit. Ienens. fol. 43. cuius etiam vltimis verbis obsignata sint, ex E-narratione super Genesis cap. 29. omnium eius operum postremo, quod Melanchthon *Cyenaam cantionem* appellat. Ibi enim inter alia docet, tam

animas quam corpora in sepulcris quiescere & dormire usque ad consummationem sæculi? *quæ doctrina*, si Sleidao credimus, (g) *Lutherus Papisticum Purgatorium plane exstinxit, è S. scriptura probans, animas usque ad extremum iudicium in pace quiescere.* Opinionem hanc scribit Polonus quidam Episcopus (h) se à magnate quodam audisse, sic à Prædicante suo edocto, eo potissimum argumento, quod mors in Sacra scriptura *somnus* appellatur. Quin eundem Prædicantem iactasse hanc doctrinam diuinitus sibi reuelatam, ut homines eo terrore liberaret, quem Papistæ ipsi incuriunt, dum docent, animas resurrectionem expectantes, pro delictorum grauitate puniri atque purgari. Exclames merito; O præclaros terroris dormitores, imo Liberatores! qui furibus & latronibus audent mentiri, furcas & gladios esse abolitos. Vere vos estis de numero prophetarum, qui dicebant *pax & non erat pax*, conuolutes puluillos & c.

Porro inter Nouos Euangelicos numerandi quoque sunt Stancariani, (i) à Francisco Stancaro Mantuano sic dicti, qui relicta Italia, tamquam terra hæresibus ferendis inuisidonea, in Germaniam venit. ibique doctrinam suam sparsit. Hic, ut Feuardentibus scribit in Lib. I. Ienens. cap. 7. primum in Germania mox Polonia, æque ac Seruetus Geneuæ & Illyricus in Germania, Guosticorum virus sparsit æternam Filij Dei personam obscurare aggressus dicens non esse patris personæ coæternam, & per metaphoram quandam dici Verbum Dei, quod tamen non subsistat, siue, ut Staphylus & Schlüsselburgius scribunt, Nestorij errores renouauit. Si quidem duas Christum sustine. e personas docebat, vnã Mediatoris, & aliam collatoris; vnã à Trinitate hominem missum, alterum mittentem & c. aduersus Paulum Clamantem. Tim. 2. *Vnus est hominum mediator Dei & Hominum homo, Christus Iesus.* Et Conc. Ephesinum ac Constantinopolit. Idem contra Osiandrum

a 2. Cor. 5. Luc. 23. Eph. 4. b Orat in s. Ephes. c Act. 7. d Apoc. 7. & 14. e Luc. 16 f Lib. Medit. cap. 22. Gregorius, & alij PP. quos refert Ioannes de Neapoli quæst. disput. 41. de Visione beata animarum, Benedictus XII. & Concil. Florentinum. g Lib. 9. h Martin. Bialobrzescius Episcopus Camenecensis. i Vide Oricouium Roxolan in Chimara: & Col-lati n. Nestorij cum Stancaro. & Anatomiam; Eccles. Cathol. parte 1.

drum docuit, Christum secundum humanam naturam tantum, nostrum esse iustificatorem seu Mediatorem, non minus, quam ille, pernicioso & manifesto errore, docuerat eum esse iustitiam nostram secundum naturam solum Diuinam, uti cap. præcedente ostensum. Nostri enim redemptio opus est Iesu Christi, tamquam vnus Personæ, non vnus Naturæ. Et insania est, dicere vel existimare, Iesum Christum esse solum personam diuinam, aut solum humanam naturam: quum vna sit persona ex diuina & humana natura. Idem porro Stancarus in Cœna non Corpus Christi, cum panis substantia, vt Lutherus, nec sine Corpore Christi signa eius percipi sum. Zvinglianus voluit, sed memoriam quandam Christi solum in sumendis pane & vino debere fieri, & id esse cœnam Christi genuinam & eius sensum. Porro Stancarus, cum infamaretur, quod obedientiam Regibus derogaret, nisi ad libitum plebis imperaret, aduersus S. Petri & Pauli effata (a) nuper è Germania in Poloniam progressus inde in Russiam perueniens contra Lutheranos acerbè scripsit, (b) indoctos eos appellans, vt qui præter Theologiam VVitebergensem nihil didicerint: suamque opinionem tam contra Saxones quam Tigrinos multis S. scriptura testimonijs confirmans. Melancthonem Antichristum nominat, ac dicit, vnum de sua schola Doctorem pluris esse quam centum Lutheros, ducentos Melancthonas, trecentos Bullingeros, & quadringentos Martyres: quos omnes si quis in mortario contuderit, vix vnã vera Theologia vniciam sit expressurus. Lutheranorum Christum impantum monstrum vocat: Transubstantiationem Papisticam, meram ait esse stultitiam; figuram Zuinglij, somnium: suam vero Cœnam, qua memoria sit mortu Iesu Christi, veram esse cœnam: vsus ad hoc nescio quibus Grammaticationibus. Cœna Papistica mala; Lutherana multo peior: Caluini omnium pessima. Cœna Stancari diuina.

Tam huic, quam Osiandro, quod ad doctrinam de iustificatione attinet, opposuit se Andreas Musculus, à quo Musculani denominati sunt. Hi docent, humanam & diuinam naturam in Christo simul opus redemptionis nostræ peregerisse, & eo quidem modo, vt ipsa diuina natura in cruce passa sit: quum sola humana natura opus redemptionis nostræ peragere non potuerit. Sed ô crassam ignorantiam! quæ persuadere nobis conatur Deum ex carne esse, qui pati possit; quasi diuina essentia non ipsa sit essentialiter diuina impassibilitas, aut Deus patiens à sua essentia separari possit. Rectè Athanasius aduersus hos Theopa-

schitas, ne diutius lectorem morer, rem, ait, esse mirabilem, quod idem fuerit patiens & non patiens; patiens corpore, in quantum homo; non patiens, in quantum Deus; natura impassibilis.

II. Sed aliam vide diabolici astutiam. Dum passim, in Germania præsertim ac Bohemia (de qua libro sequenti maleferiati homines diuersas hæreses commiscuntur; rudis quidam homo Adamus nomine, cognomento Pastor, circa Annum 1525. Adamitarum sectam instituit, hominum, vt ipse dicebat, sanctificatorum, sed teuera non pudoretantum, verum etiam omnimode ac ratione destitutorum. Hi ad primorum parentum imitationem, in synagogis suis plane nudi conueniunt, & hyeme quidem in hypocaustis calefactis. Sed quid quæso, alio calore ad libidinem accendendam opus, quam nudorum illò corporum ad spectu? O peruersos homines! Demophontis illius Alexandrini similes, qui sub umbra calebat, & ad solem frigebat. (a) Turpem horum nuditatem illi imitari videntur, qui Christianam religionem omnibus ceremonijs, spoliarunt. Neque enim minus deformis mihi videtur religio sine ceremonijs, quam corpus sine veste. Et ista quidem hæresis etiam S. Athanasij tempore gliscere cœpit; sed pluribus sæculis sepulta, tandem primo sub Zisca, deinde Anno MDXXXV. in Hollandia, Amsterodami præcipue, Vltraiecti & Emdæ, rursus emerfit. Chemnitius ait conuenticula eorum se vidisse Antuerpiæ Anno MDLXXXI. quo tempore regiones illæ Catholico regi rebellabant. Neminem vero admittunt, nisi nudum, (quis credere possit, tantam diabolum in eos, qui Christiani esse volunt, habere potestatem) quique integram horam tam viris quam feminis sic spectandum se præbere possit. Is si digrediens affirmet nullam carnalis concupiscentiæ titillationem se sensisse, pro fratre recipitur, vt qui donum perfectionis iam habeat; si vero pruritus libidinis & motum aliquem spiritui repugnantem sensisse se dicat, reijcitur, donec omni pudore cum vestibus exuto, aspectum illum ferre discat. Alanus dialogo VI. scribit Amsterodami pulcrã admodum iuenculam, ministerij officio in eorum synagoga fungentem, sic nudam in publicum prodijisse: quumque pallium ei ali-

Z quis
a In Apolog. cont. VVitebergenses, & Tigurina.
b 1. Pet. 3. Rom. 13. c Epist. ad Epictet. d Vid. Theo. Fab. lib. 1. Epiph. lib. 2. Har. 1. 2. Anatomia Eccles. Cathol. part. 1. Catal. Sæcularum.